

Opgave 2 Studeren als je ouders dat nooit hebben gedaan

tekst 2

Wie als eerste uit het gezin gaat studeren, moet heel wat obstakels overwinnen

Hoe is het om als eerste in de familie te gaan studeren? Lastig, merken veel 'eerstegeneratiestudenten'. "Er was nul aanmoediging, ik moest het 5 allemaal uit mezelf halen." De ouders van Charisma Hehakaya zaten niet in de zaal toen ze haar eerste masterdiploma¹) kreeg. "Dat deed een beetje pijn", zegt ze. "Maar 10 tegelijkertijd was ik trots op mezelf. Het was me wél gewoon gelukt. In m'n eentje."

Hehakaya (30) heeft inmiddels drie masterdiploma's op zak en (...) 15 richtte (...) een fonds op voor steun aan studenten die net als zij geen ouders hebben die naar de universiteit zijn gegaan. Het 'Eerste Generatie Fonds' van de Universiteit 20 Utrecht helpt met geld, tweedehands laptops of praktische ondersteuning, zoals taaltrainingen. Ook gaat op haar initiatief binnenkort 'University Pioneers' van start om 25 eerstegeneratiestudenten in Utrecht beter wegwijs te maken in het studentenleven, onder andere door de inzet van mentoren. (...) Dat is nodig, zegt Hehakaya, (...) omdat het 30 scheelt als er een plek is waar je terecht kunt als studeren niet vanzelfsprekend is en je geen ouders hebt die je goed kunnen helpen tijdens je studie. (...)

35 School was niet erg belangrijk voor haar ouders. "Mijn vader zei ooit: 'je hoeft van mij niet te leren'. (...)" Als

ze na een lange weg op de universiteit belandt, valt pas echt op 40 wat ze mist ten opzichte van haar studiegenoten. Waar anderen in werkgroepen met flair discussiëren en vragen stellen, is Hehakaya bang om iets te zeggen of om hulp te 45 vragen. Podiumvrees, zegt ze achteraf. (...)

Die faalangst is een gevoel dat veel eerstegeneratiestudenten zullen herkennen, zegt Jeanet van de 50 Korput, senior onderzoeker aan Hogeschool Windesheim. Zij publiceerde deze maand een onderzoek naar eerstegeneratiestudenten waarvoor 55 ze twintig diepte-interviews afnam. Daar zaten studenten bij (...) met ouders die niet begrepen waarom hun kind in vredesnaam vrijwillig wilde studeren. "Die kregen thuis 60 voortdurend de vraag waarom ze nog niet aan het werk waren", zegt Van de Korput. "Een student werd thuis 'nerd' genoemd."

(...) Eerstegeneratiestudenten hebben 65 vaak het gevoel dat ze in twee werelden leven. Die van thuis en die van de studie. En in beide voelen ze zich niet helemaal thuis.

(...) De mentorprogramma's helpen, ziet 70 Van de Korput. Maar, merkte ze in haar gesprekken met studenten: deze studenten willen niet aangesproken worden op hun afkomst. Het begrip

75 eerstegeneratiestudent heeft voor sommigen een negatieve betekenis. “Niemand wil in een hokje worden gestopt. Deze studenten willen niet gezien worden als arm of kwetsbaar.

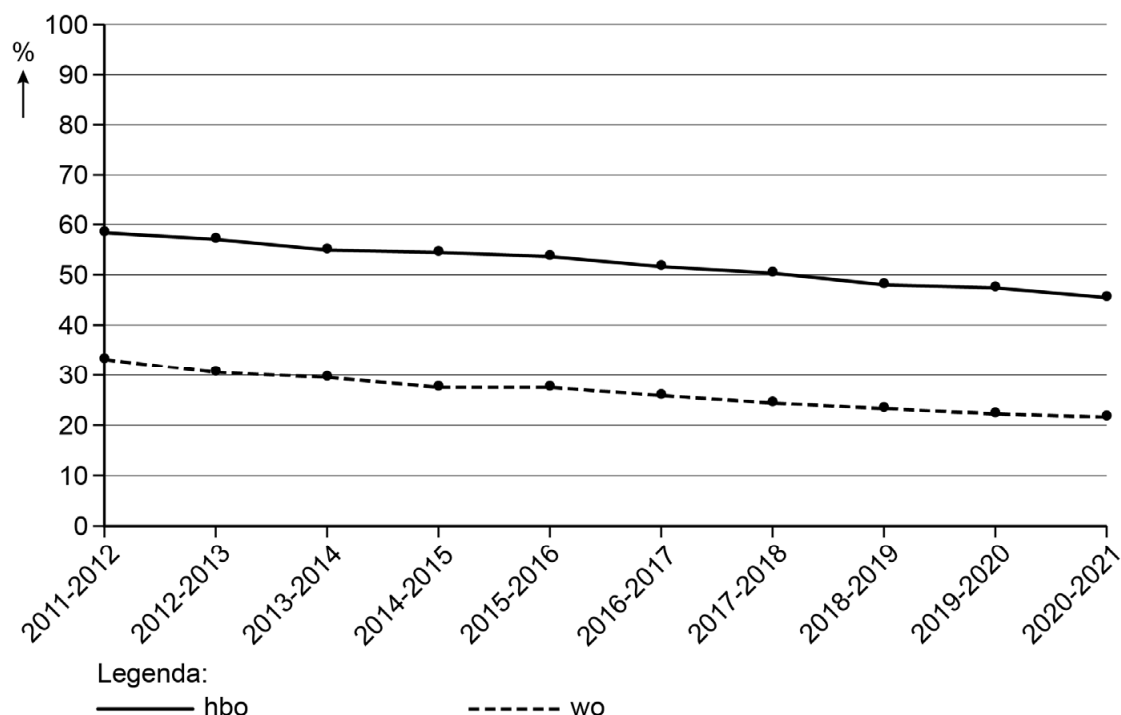
80 Dat zijn ze ook niet. Het zijn vaak bijzonder sterke mensen met veel levenservaring. Ik was erg van ze onder de indruk.”

bron: Patricia Veldhuis, NRC, 29 november 2022

noot 1 In het hoger onderwijs bestaat er een bachelor-masterstelsel. Opleidingen aan de universiteit zijn opgedeeld in een bacheloropleiding en een daarop aansluitende masteropleiding. De meeste hbo-opleidingen zijn bacheloropleidingen. Bij een aantal hbo-studies kun je ook een masteropleiding volgen. (bron: cbs.nl)

figuur 2

Percentage eerstejaars-studenten hoger onderwijs waarvan ouders geen hoger onderwijsopleiding hebben

bron: Startmonitor/CBS - Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs 2020-2021

Toelichting

Figuur 2 laat voor de studie jaren 2011-2012 tot en met 2020-2021 het aandeel eerstegeneratiestudenten (waarvan beide ouders geen hoger onderwijsopleiding hebben afgerond) zien, op basis van een representatieve steekproef van nieuwe eerstejaars in het hoger onderwijs. Er wordt onderscheid gemaakt tussen studenten op het hbo en het wo (universiteit).

Voorbeeld: In het studiejaar 2020-2021 heeft 21% van de eerstejaars aan de universiteit ouders die geen hoger onderwijsopleiding hebben afgerond.